

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 60 K, na $\frac{1}{2}$ strani 40 K, na $\frac{1}{3}$ strani 20 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{12}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 6. V Ljubljani, 31. marca 1909. Letnik XXVI.

Obseg: Gospodarskopoučni izlet slovenskih kmetovalcev na Češko. — Gnojenje krompirju, zlasti z umetnimi gnojili, s posebnim ozirom na amonijev sulfat. — Vprašanja in odgovori. — Kaj delajo naše podružnice. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Gospodarskopoučni izlet slovenskih kmetovalcev na Češko.

(Dalje.)

Med nevihto, dežjem, bliskanjem in treskanjem je brzovlak z besno hitrostjo hitel proti Pragi, kamor smo se po 1 in $\frac{3}{4}$ ure trajajoči vožnji ob $\frac{1}{10}$ zvečer pripeljali v dežju.

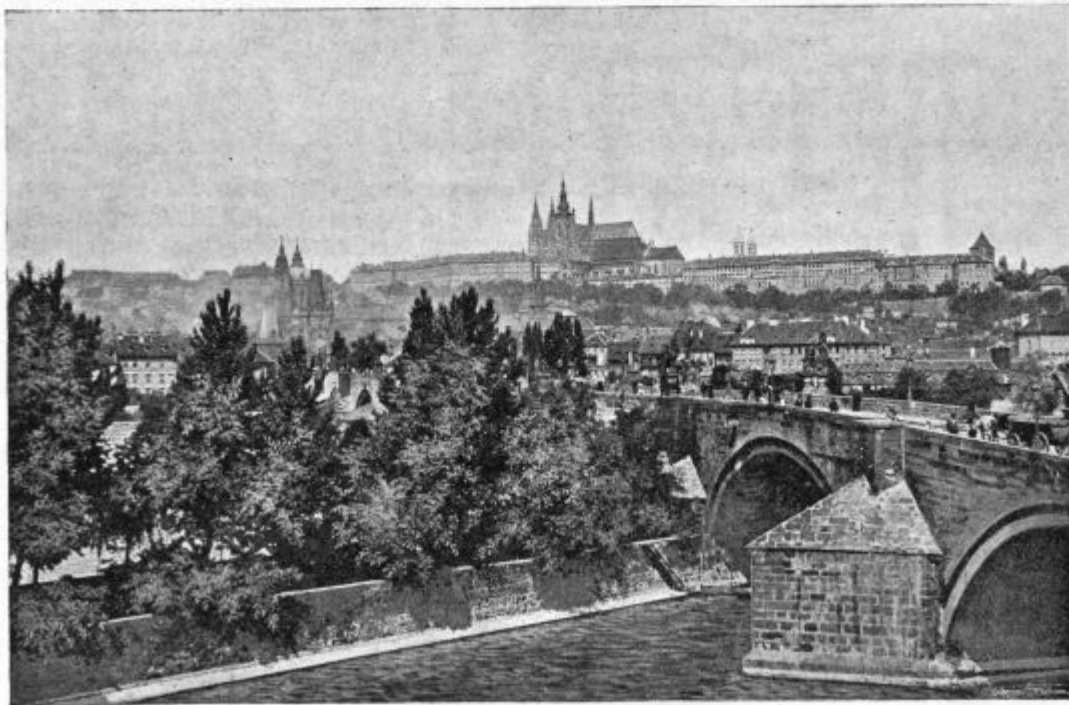
Na kolidvoru nas je čakala in sprejela deputacija, obstoječa iz naslednjih gospodov: za dež. kulturni svet: ces. svetnik in deželni

poslanec g. dr. K. Viškovský, tajnik češkega oddelka deželnega kulturnega sveta v Pragi, ter uradnik Ladislav Nedoma; za mesto Prago: mestni svetovalec Vac-

lav Brož, za slovanski klub: dr. Vratislav Černý, advokat in predsednik slov. kluba, ter mag. uradnik Stanislav Forman, tajnik slov. kluba.

Po kratkem, a prisrčnem pozdravu od strani teh

gospodov, ki so nas pozdravili v imenu svojih korporacij in so nam zaklicali: dobro došli v slovanski zlati Pragi! jih je za došle izletnike zahvalil voditelj Skaličský, in nato smo se podali v spremstvu omenjenih gospodov po velikem Václavskem trgu v hotel »Černý kůň« (črni konj) na Přikopih (na Grab-

Podoba 17. Pogled na kraljevi grad Hradčani.

nu), kjer smo imeli nežete sobe. Po kratkem pogovoru glede programa za drugi dan smo se podali spat, utrujeni od mnogih vtisov in od vožnje.

Drugi dan je bilo na programu ogledovanje mesta in razstave. Ob 8 smo se zbrali v kavarni hotela in smo si v treh skupinah tekom dopoldne ogledali najbolj sloveče starine, stavbe in zanimivosti mesta Prage, zlasti stari mestni trg z mestno hišo, Karlov most in grad, cerkev sv. Nikolaja, Týnsko cerkev ter stolno cerkev sv. Vida. Prijazen in zelo izvežban spremljevalec moji skupini je bil gosp. St. Forman sam, ki že nad 25 let spremlja došle slovanske goste po Pragi in jim kaže kamenite spomenike prošle češke slave, ki jih izborna pozna.

Popisovati Prago in njene zanimivosti na tem mestu ni mogoče. Omenim naj le, da je Praga polmilijsko mesto in da je vsled svoje krasne lege v kotlini, ki jo v obliki črke S preteka mogočna reka Veltava, kakor tudi vsled svojih starih stavb, spomenikov starih zlatih in tudi burnih nesrečnih časov eno najlepših mest v Evropi.

Sloveči angleški potovalec Humboldt, ki je baje ves svet prepotoval, šteje Prago za četrto najlepše mesto na svetu.

Praga je Čehom draga, kajti ona tvori ne samo po svoji legi srce češke dežele, ampak je kamenit spomenik zgodovine in slave češkega naroda, njegove nesreče in njegovega propada ter je njegova utripalna žila v novodobnem kulturnem razvoju.

Omenim naj le, da sta se dve največji svetovni vojski, husitska in tridesetletna, odigrali na Češkem in poglavitno v Pragi, kjer se je n. pr. tridesetletna vojska l. 1618. na Hradčanih pričela in l. 1648. na Karlovem mostu končala.

Dalje naj omenim zlato dobo kulturnega razvoja češkega naroda, ki je dala Pragi pod kraljem Karlom IV. l. 1358. prvo univerzo v srednji Evropi in prekrasne stavbe, n. pr. Karlov most, Karlov i. t. d., in za cesarja in kralja Rudolfa II. okoli l. 1600., ki je imel svoj sedež v Pragi, kjer se je tedaj osredotočalo vse učenjaštvo in umetništvo vse Evropa. Ni čuda, da je še danes Praga tako bogata starin, dasi so jo tujci tolikokrat oropali. Podoba 17. nam kaže pogled na Karlov most in na staroslavni sedež čeških kraljev, grad Hradčany (Graščina).

Ob dveh popoldne smo se vrnili v hotel, kjer smo kosili, in ob treh smo se s posebnim vozom mestne električne železnice odpeljali v spremstvu g. Formana, ki je o tem telefonično obvestil razstavniki odbor, v razstavo.

Pred glavnimi, slavnostnimi vrati smo se zbrali, in tam sta nas pričakovala dva odposlanca komiteja,

in sicer tvorničar g. Leo Bondy, podpredsednik praške trgovske in obrtniške zbornice in predsednik izvrševalnega odbora razstave, ter njegov tajnik g. Macháček.

Ta dva gospoda sta nas peljala v slavnostno dvorano ter sta nas pozdravila pred kipom cesarja, na častnem mestu, kjer je bila tudi po nadvojvodu Francu Ferdinandu razstava slavnostno otvorjena.

Najprej je izrazil svojo radost nad našim posetom v češkem jeziku g. Bondy in nato v hrvaškem g. Macháček. Oba gospoda sta nas potem spremljala ter sta nam v dveh skupinah razkazovala najlepše stvari v glavni razstavniki palači.

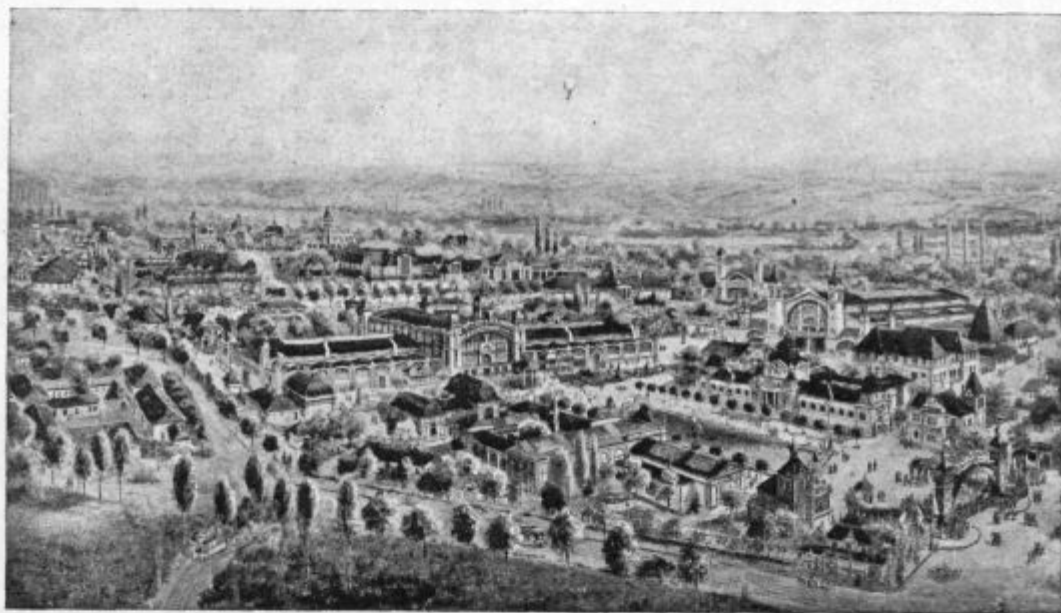
Ob 6 smo se sestali v pokušališčih za glavno palačo, kjer je vinarnar g. Kleinhampel točil izvrstno dolensko (kostanjeviško) in vipavsko vino (slapski zelen) iz državne vzorne kleti za Kranjsko v Rudolfovem. Pri tej izvrstni kapljici se je razvila prav živahna zabava.

Zvečer so nekteri udeleženci posetili narodno gledališče (Národní divadlo), kjer se je krasno pela

Dvořákova opera „Rusalka“.

Večina udeležencev je seveda ostalav razstavi, da si ogleda raznenjene privlačnosti.

Razstavo je priredila v proslavo 60letnega vladanja Nj. Vel. cesarja in kralja Frana Jožefa I. trgovska in obrtniška zbornica praška, in sicer le za svoje

Podoba 18. Pogled na jubilejno razstavo v Pragi l. 1908.

okrožje. Vsi razstavljalci so morali torej stanovati v okrožju te zbornice. Vendar pa je bila razstava tako velika, da je prekašala svetovno razstavo v Milanu in tudi jubilejno razstavo na Dunaju l. 1908. Že iz tega se razvidi, kako je razvita trgovina in zlasti industrija na Češkem in še posebno v okrožju praške trgovske in obrtniške zbornice. To okrožje plačuje $\frac{1}{7}$ vsega obrtniškega davka v Avstriji.

Dasi je bila razstava seveda v prvi vrsti prirejena za trgovino in obrt, smo vendarle videli marsikaj lepih stvari za kmetijske stroje, zlasti razne poljedelske stroje, stroje in priprave za čebelarstvo, modele plovnih kanalov itd., itd.

Izvenavstrijski strokovnjaki v industriji so na razstavi hvalili posebno češko steklarsko industrijo, strojništvo, keramiko (izdelke iz lončevine) in grafično (tiskovno) umetnost.

Razstava (glej podobo 18.) je bila tudi naše pribežališče v naslednjih dveh dnevih, kjer smo zlasti v večernih urah pri sladkih zvokih godbe opazovali njeno čarobno razsvetlavo.

Naslednji dan, v petek, dne 7. avgusta je bil dan

odmora. Večina izletnikov si je ta dan dopoldne še ogledovala Prago, nakupovala spomine iz Prage za svoje drage doma, in popoldne je posvetila razstavi, to tembolj, ker je bilo deževno vreme in je bilo prav prijetno sprehajati se po krasnih razstavnih palačah in paviljonih.

Gnojenje krompirju, zlasti z umetnimi gnojili, s posebnim ozirom na amonijev sulfat.

Krompir na vsaki zemlji dobro uspeva, če je poskrbljeno, da dobi redilne snovi v lahko užitni obliki. Krompirju najmanj prija težka zemlja; v njej je najbolj boleznim podvržen. Dobro prerahljana zemlja, ki je predorna, je najboljša za krompir, ker se v njej najlaže razprostirajo mehke krompirjeve korenine.

Redilnih snovi pa krompir izredno veliko zahteva. Ob navadni letini vzame krompir iz zemlje na hektaru

60 kg	dušika,
30 "	fosforove kisline in
100 "	kalija.

Iz tega vzroka bodi njiva že od prej dobro zagnojena, kajti svež hlevski gnoj se ne razkrajaja dovolj hitro in ne nudi krompirju zadostne hrane, povzročaja pa tudi krompirjeve bolezni, zlasti gnilobo. Najboljša postrežba krompirju je gnojenje s hlevskim gnojem jeseni, in spomladi pomožno gnojenje z umetnimi gnojili, ker tako ravnanje nudi krompirju največ hitro užitnih redilnih snovi.

Če krompirju gnojimo s hlevskim gnojem jeseni, potem je njivo spomladi pognojiti pred saditvijo krompirja s

75—100 kg	amonijevega sulfata,
150—200 "	superfosfata in s
150—200 "	40% kalijeve soli.

Množina teh umetnih gnojil se ravna po množini jeseni porabljenega hlevskega gnoja, t. j. čim močnejše smo z njim gnojili, tem manj je vzeti umetnih gnojil. Ozirati se pa moramo na dejstvo, da pri nas hlevskemu gnoju primanjkuje zlasti fosforove kisline in kalija. Če se torej držimo našega običaja, krompirju s hlevskim gnojem postreči šele spomladi, moramo vendar hlevski gnoj z navedenimi umetnimi gnojili ojačiti, ker le tedaj nam je pričakovati bogatega pridelka in takega krompirja, ki ni vodeni, temveč močno škrobast ter redilen in okusen.

Izjemno moremo krompirju pognojiti samo z umetnimi gnojili, in sicer spomladi, ter je vzeti na ha 300 kg amonijevega sulfata, 400 kg superfosfata in 400 kg 40% kalijeve soli.

Umetna gnojila je po štipanju takoj z brano podvleči.

Bodi na tem mestu omenjeno, da sta amonijev sulfat kot dušikovo in superfosfat kot fosforovo gnojilo na vseh zemljah priznana kot izborna učinkujoči umetni gnojili za krompir, ki pa seveda prideta do prave veljave šele s pridevkom kakega kalijevega gnojila, n. pr. kalijeve soli, ali vsaj pepela.

Prav toplo priporočamo našim gospodarjem, naj letos delajo poskušnje z omenjenimi umetnimi gnojili pri krompirju. Kdor sadi med krompir tudi fižol, ta bo imel prav gotovo tudi pri fižolu imeniten uspeh.

Za poskušnje priporočamo zmes iz $\frac{1}{6}$ amonijevega sulfata, $\frac{2}{6}$ superfosfata in $\frac{2}{6}$ kalijeve soli. Na mernik

posetve se vzame 50 do 100 kg te mešanice, in sicer z ozirom na to, kako močno se je gnojilo s hlevskim gnojem, oziroma kako je njiva že od prej zagnojena.

Omenjena gnojila se pred porabo dobro zmešajo. Ker posamezniki večinoma ne rabijo toliko mešanice, da bi jim n. pr. kazalo kupiti za poskušnje takoj cele vreče amonijevega sulfata, ki je zelo drago gnojilo, naj se več gospodarjev združi, ki potem skupno naroče potrebna umetna gnojila. Vsa ta gnojila se dobivajo pri naši družbi.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 109. V svoji tvornici za usnje dobivam na teden kakih 100—200 kg mesnih odpadkov od kož, in sicer večinoma od svežih slanin teletin, ki sem jih doslej večinoma pometal na gnoj. Ker se mi zdi škoda te odpadke na gnoj metati, zato vprašam, ali bi ne bili soljeni mesni odpadki od kož porabni za krmo prasičem? Meso je slano in deloma z dlako pomešano. Če bi bilo za krmo, ali naj se poklada sirovo ali kuhano in kako? (I. T. na V.)

Odgovor: Sveže, oziroma nepokvarjeno meso je samonasebi izvrstna piča za prasiče, ki se lahko sirova ali kuhana poklada. Ker ima meso v sebi izredno veliko beljakovin, velja za prasiče kot močno krmilo, a ima poleg tega v sebi še veliko tolšče in rudninskih snovi. Pred strojarskimi mesnimi odpadki, kakršni so Vaši, Vas pa odločno svarimo. Primešana dtaka bi pri prasičih še ne bila toliko škodljiva, a odpadki so predvsem zelo slani in preobilica soli je za prasiče naravnost strup. Poglavitno je pa, da tako meso navzlic močnemu soljenju večinoma ni več zdravo; tvorijo se namreč v njem vsled gnitja takezvani mrtvaški alkaloidi in toksalbumini, ki so vsi zelo strupeni. Ti strupi se pač dajo uničiti z večurnim kuhanjem ob močnem parnem pritisku, a navzlic takemu ravnanju ni popolne varnosti, zato ni takega mesa, četudi je zanesljivo prekuhanu, prasičem pokladati, temveč ga je bolje porabiti za gnoj, ki je tudi veliko vreden, kajti vsled velike množine dušika je naravnost močno dušičnato gnojilo.

Vprašanje 110. Tukajšnja graščina ima samosvoje lovišče, ki meri nad 115 ha, a v njem sta dve tuji parceli popolnoma obkroženi, in sedaj je vsled odprodaje prišla v to lovišče še ena taka parcela. Ali imam jaz kot najemnik občinskega lova pravico loviti na teh parcelah, celo sedaj, ko je zraven prišla nova parcela? (S. P. na B.)

Odgovor: Na tujih parcelah, ki so popolnoma obkrožene od samosvojega lovišča, ima pravico do lova lastnik tega lovišča, če plača od tujih obkroženih parcel najemščino od lova v razmerju, ki je primerno najemščini sosednega občinskega lova. Če pa lastnik samosvojega lova noče vzeti v zakup lova na takih parcelah, potem gre samosvoj lov skupno z občinskim na dražbo.

Vprašanje 111. Jaz imam suho prav drobno deteljno seno, ki sem ga namenil za prasiče namesto ajdovih plev. Prasiči pa ne marajo tega deteljnega sena, pripravljenega za krmo kakor ajdove pleve, dočim suho seno prav radi jedo. Prosim pojasnila, če bi bilo zdravo pokladati prasičem zrezano suho deteljno seno? (J. F. v G.)

Odgovor: Bodite veseli, da Vaši prasiči radi jedo suho seno, kajti le želeti je, da bi se sploh prasiči pri nas navadili jesti tudi suho klajo. Pokladanje samo vodene in kuhane klaje prasičem sploh ni dobro, ker taka klaja dela želodec in čreva ohlapna ter podvržena raznim boleznim v prebavilih. Suho klajo pa morajo prasiči dobro prežvečiti ter posliniti, želodec ter čreva morajo krepkeje delovati in se zato okrepe, in prasiči so veliko bolj utrjeni proti boleznim

v prebavilih. Pokladajte torej brez bojazni prasičem suho deteljno seno, in če boste prav ravnali, t. j. da boste dajali poleg sena tudi drugih primernih krmil v pravi obliki in v pravi množini, boste imeli naravnost veselje, tako bodo uspevali in bodo zdravi Vaši prasiči. Prasiče pa spuščajte tudi na prosto in jim dajte priliko, da bodo žrli neobhodno potrebno prst.

Vprašanje 112. Fri nas je razširjeno mnenje, da je ona detelja škodljiva, ki je sejana ob rastoči luni, t. j. med mlajem in polno luno, kajti taka detelja goved napenja in konjem povzroča bljuvanje. O tem je pri nas prepričano staro in mlado, dasi pravzaprav nima nihče zanesljive izkušnje, in zato sejejo deteljo le od polne lune naprej. **Ali luna res kaj vpliva na setev detelje, oziroma na kakovost zrasle detelje?** (I. P. v Ž.)

Odgovor: Včasih smo se jezili nad takimi vražami, a sedaj smo vsled izkušenj postali bolj hladnokrvni, kajti naše ljudstvo, in celo marsikteri naobraženci so še neverjetno prepojeni z vražami, kar vse izvira iz popolnoma nedostatnega naravoslovskega pouka. Luna nima na deteljo nobenega vpliva; vsaka tozadevna trditev je vraža, in dolžnost zavednih ljudi je, praznoverce poučevati in jih s poskušnjami odvracati od vraž; tiste pa, ki se ne dajo prepričati, naj luna naprej trka.

Vprašanje 113. Dosihdob sem kupil že precej umetnega gnoja, a ker imam malo denarja, me veliko stane, zato sem sedaj kupil 60 mernikov pepela po 50 h in name ravam z njim travnike pognojiti in potem z gnojnico politi. **Kakšno gnojilno vrednost ima pepel in koliko ga je potrebno na ha?** (I. Č. v P.)

Pepel je v prvi vrsti kalijevo gnojilo, dasi ima v sebi tudi nekaj fosforove kisline. Pepel od trdega lesa ima povprečno 10 % kalija in $3\frac{1}{2}$ % fosforove kisline, od mehkega lesa pa 6 % kalija in $2\frac{1}{2}$ % fosforove kisline v sebi. Hektar travnika je pognojiti s kakimi 80 kg kalija. V to svrhu je potrebnih 800 kg pepela od trdega lesa, ali kakih 1300 kg pepela od mehkega lesa. Tako gnojenje bo pa enostrensko, ker bo nedostajalo fosforove kisline, in bo pridejati poleg gnojnice tudi kakega fosfatnega gnojila, in sicer jeseni kakih 400—500 kg Tomasove žilindre, ali spomladi nekako toliko superfosfata, kajti rastline se le tedaj uspešno razvijajo, oziroma zemlja zadostno rodi, če je v njej dovolj pglavilnih rastlinskih redilni snovi, t. j. dušika, fosforove kisline in kalija.

Vprašanje 114. Pri nas je navada prasiče medehati, in sicer takrat, ko zbole. Tak prasič ima bolj ali manj rdeče oči, ne mara jesti in škriplje z zobmi. Za vratom, in sicer za zgornjo čeljustjo, ima gobasto meso, ki prasiča boli in temu pravimo kuščar. Medehar prasiča tako medeha, da mu naredi okoli krajnika gornjih čeljusti 4 cm dolgo in 2 cm globoko zarezo, zareže roženico v očeh, pod jezikom odreže kake 4 cm na dolgo nekaj bele kože, prebode spodaj jezik, da krvavi, prebode od zunaj za zgornjo čeljustjo neko otekline, ki je znotraj gobasta, ki ji pravimo kuščar in ki ne krvavi, namaže rano s salom ali svinjsko mastjo in slednjič naredi na repu 2 cm dolgo zarezo. Jaz trdim, da je to nepotrebno, drugi so pa vsi odločno za medehanje. Jaz se pečam že 10 let s prasičerejo in tega ne pustim delati. **Kaj je Vaše mnenje glede medehanja in kako se zdravi kuščar pri prasičih, ki jih boli?** (A. K. v V.)

Odgovor: Bolezen, ki jo imenujete kuščar, je vnetje podušesne slinske žleze, in gobasto mesto, ki o njem govorite, je ta žleza. Podušesna slinska žleza je naraven organ živalskega telesa, kakor so n. pr. jetra, ledice itd., in jo ima vsaka žival, oziroma vsak prasič. Vzroki, da se podušesna žleza vname, še niso popolnoma dognani; navadno se dolži prehlajenje, dasi je lahko tudi kak drug vzrok. Pri ljudeh

je n. pr. danes dognano, da se podušesna žleza vname tudi vsled okuženja po bakterijah. Vnetje podušesne slinske žleze dela prasiču bolečine, zato izgubi tek in škriplje z zobmi. Gledati je predvsem, da se podušesna slinska žleza sploh ne vname, torej je prasiče varovati prehlajenja ali okuženja. Če se pa podušesna slinska žleza vendar vname, je poklicati živinozdravnika, ki določi pravilno zdravljenje. Zdravljenje vnete podušesne slinske žleze z medehanjem, ali preprečenje po načinu, ki ste ga v svojem vprašanju popisali, je pa silna neumnost in vsi Vaši medeharji so vede ali nevede čisto navadni sleparji, ki le kmetom denar iz žepa krajejo. Medehanje in rezanje mižikalne kože (roženice) je pri Vas na Goriškem menda prišlo iz Italijanskega in od tam na obmejne kraje na Kranjsko. Če je prasič vsled vnetja podušesne žleze bolan, potem hira, oko je udrt, mižikalna koža bolj vun stopi in nevešč prasičerejec meni, da je vzrok hiranju ta mižikalna koža na očesu, ter pravi, da ima prasič roženico, dočim je to le posledica druge bolezni. Beseda „medehar“, na Notranjskem govorijo „medihar“, prihaja bržkone od italijanske „medico“, t. j. zdravnik, in od tod glagol „medehanje“, oziroma „medihanje“. Mi smo na Kranjskem Vaše goriške mediharje že pregnali in porabimo Vaš slučaj, da se obrnemo na c. kr. namestništvo v Trst, da jim tudi pri Vas njih sleparsko delovanje ustavimo.

Vprašanje 115. Vem za velik kup hišnih smeti, zato vprašam, **kakšno gnojilno vrednost imajo hišne smeti in ali bi jih kazalo kupiti po zmerni ceni?** (I. C. v P.)

Odgovor: Vsekako imajo hišne smeti nekaj gnojilne vrednosti, a ta je zavisna od snovi, ki iz njih obstoje. Sestava hišnih smeti more biti silno različna in zato tudi njih gnojilna vrednost; zato ni nikomur mogoče količjak določnega povedati, kdor njih povprečne sestave ne pozna.

Vprašanje 116. Pri nas so se lansko leto tri krave zadušile, ker jim je krompir obtičal v grlu. **Kako je ravnati z govedjo, ki požre krompir, ki obtiči v požiralniku?** (I. Č. v P.)

Odgovor: Dokler je krompir ali kaj enakega še zgoraj v požiralniku, ga je mogoče od zunaj po požiralniku nazaj v gobec spraviti, ali ga pa s prstom vun potegniti. Če se to ne posreči, se da včasih tak zataknen kosec zmečkati. Za dobro sredstvo velja, da se zataknen kosec krme s požiralnikovo cevjo s primerno silo v želodec porine. Če vse to ne pomaga, potem je živali večkrat vlivati v požiralnik olja in 1—2 dneva moramo čakati, da gre tak zataknen kosec sam v želodec, ker se krompir ali repa sčasom tako zmečča. Zaradi v požiralniku zataknenega krompirja ali repe se žival ne zaduši, pač se pa lahko vamp napne, kar žival v smrtno nevarnost spravi; v takem slučaju je vamp na levi strani, kakor sploh pri napenjanju, s trokarjem predreti in sapo izpustiti.

Vprašanje 117. Imam tri svinje; ena je storila 8, drugi dve pa po sedem prasičkov. Sedaj so poginili od teh prasičkov od ene svinje štirje, od drugih dveh pa po eden, in sicer zato, ker niso mogli sesati. **Prasički namreč niso imeli v gorenji čeljusti nič nebesa in videle so se jim gole kosti.** Prasički so poginili takoj po porodu. Kaj takega se pri nas še ni pripetilo, zato vprašam, kaj bi bilo temu vzrok? (J. Z. na H.)

Odgovor: Tak prasički so sploh spački, kakršni se pogostokrat kote; prasički so prišli še ne dovolj razviti na svet. Ker se je to pripetilo pri treh svinjah, je torej upravičeno mnenje, da je mrjasec vzrok. Bodisi, da mrjasec take prasičke zaplodi, ali je pa iskati vzroka v morebitnem dejstvu, da je mrjasec s svinjami v sorodstvu. Izredno ali čudno pa to nikakor ni.

Vprašanje 118. V naši vasi ima neki kočar nad 50 parov golobov, ki jih skoraj nič ne krmi, zato nam delajo

po polju veliko škodo, in na vse naše opomine se nam še roga, češ, golobje imajo pravico pod repom. **Ali ni nobene zakonske določbe, da bi se škoda na polju, v kozolcih itd. po golobih zabranila?** (J. B. v Z.)

Odgovor: Golobov pač ne smete pobijati, ker so domača perutnina, a deželni zakon za obrambo poljščine Vam daje sredstvo v roke, da takega nadležneža, kakor je dotični kočar, v kozji rog vženete. Kakorhitro se kak njegov golob pase po Vaših njivah, vrtilih, pod kozolci itd., naznanite ga županu ter zahtevajte primerno povračilo za škodo. Župan mora lastnika golobov za vsak slučaj in za vsakega goloba posebej, ki ga zalotite na svojem zemljišču, kaznovati z 10 h in vrhutega izterjati povračilo škode, ki seveda bo primerna. Denarna globa gre v občinski zaklad za revne. Če bo kočar dan za dnevom kaznovan in bo plačeval škodo, kmalu izgubi veselje iskati pravico pod golobjim repom.

Vprašanje 119. Imam pol leta staro tele, ki ima večkrat spodaj nekako snedene parklje. Tele imam kolikor mogoče na suhem. Parklji so se že enkrat zarasli, pa so zopet zboleli. Nekteri pravijo, da ima tele neko parkljevo gosenico. To tele tudi gloda les. **Kako je zdraviti teletu snetive parklje?** (F. M. v Z.)

Odgovor: Bolezen na parkljih Vašega teleta ste premalo natančno popisali, da bi mogli za gotovo poznati njeno naravo in Vam dati navodilo za zdravljenje. Bo pač najbolje poklicati živinozdravnika, ki določi bolezen in zdravljenje. Po našem mnenju boleha Vaše tele za trhlenjem parkljev, ki se pojavlja, kadar žival v dolgi zimi predolgo stoji v hlevu, zlasti na premehkkih in morda celo vlažnih tleh, vsled česar zrasejo parklji predolgi, žival je prisiljena vso težo položiti na pete, in tako nastane vnetje, ki more biti zelo trdovratno. Skrbeti je pri takih živalih za primerno oskrbo parkljev, zlasti je predolge parklje pravilno skrajševati, in če so pete boleče, je nanje pokladati zmes iz jesiha in ilovice. Zdravljenje vnetih parkljev je pa vsekako prepustiti živinozdravniku. Na paši se bolezen kmalu zboljša. Vaše tele ima pa lahko tudi vnetje parkljeve žleze, ali vnetje parkljevega precepa. Te boleznii je zopet drugače zdraviti, a to spada v področje živinozdravnika.

Vprašanje 120. Imam kobilo, ki je vsak dan vprežena in ki ima v grivi na vratu gnojne ogrce, ki se iz njih izceja gnoj. **Kako je konju zdraviti ogrce na vratu?** (P. J. na B.)

Odgovor: To niso ogrci, temveč so uljesa, povzročena od komatovega pritiska. Taka uljesa pod grivo na vratu so silno nevarna in trdovratna vnetja, kajti gnoj se lahko globoko zaje in more priti celo do kosti. Zdravljenje je vsekako prepustiti le živinozdravniku, ki včasih mora zelo globoko ulje izrezati in razkužiti. Dokler se konj ne ozdravi, se seveda ne sme okomatati.

Vprašanje 121. V lesenih svinjakihi so mi lansko leto prasiči poginili za rdečico, in ko sem v teh svinjakihi druge prasiče nastanil, so mi tudi ti za rdečico poginili. **Kako naj svinjake razkužim, da se v bodoče rdečica prepreči?** (I. L. v B.)

Odgovor: Lesene svinjake je silno težko razkužiti, ker je vedna nevarnost, da kje kaj kužnine ostane. Les v svinjakihi se takole razkužuje: Najprej se dobro očisti in potem z vrelim lugom izmije; na to se suh les namaže z zmesjo iz 200 g solne kisline, 500 g sirove karbolne kisline in 10 l kropa. Namazane lesene reči je potem postaviti štiri tedne na prostem na sonce in jih je vsak dan obračati. Sploh je pripustiti v svinjak zrak in sonce, ki sta najboljša razkuževalca. Star gnoj in gnojnico je seveda dočistega odstraniti. Svinjak, tudi lesen, je večkrat pobeliti, ker apno kužnino uničuje. Najzanesljiveje je pa lesene dele svinjaka sežgati.

Vprašanje 122. Ali se proti rdečici cepijo le mladi prasiči ali sploh vsi? (I. L. v B.)

Odgovor: Proti rdečici se morejo cepiti prasiči v vsaki starosti, torej mladi kakor odrasli.

Vprašanje 123. Imam kravo, ki rada je in pije, le kadar jo na vodo ženem, stoka. **Zakaj krava stoka, kakšno bolezen ima in kako jo je zdraviti?** (I. T. v S.)

Odgovor: Morali bi biti vsegavedni, če naj bi iz Vaših par besedi ugenili, kako in če je sploh Vaša krava bolna. Če krava stoka, kadar gre na vodo, zlasti dol po klanecu, potem se lahko domneva, da je kdaj požrla kak žebel ali kako drugo tako špičasto reč, ki je ostala v vampu ter ga je prebodla in sedaj tišči na srčni mehur, povzroča bolečine in zato krava stoka. To je pa le naše domnevanje; pravi vzrok stokanju more dognati le živinozdravnik, ki žival preišče, in če najde kako bolezen, dá navodilo, kako jo je zdraviti.

Vprašanje 124. Kupil sem mešan umetni gnoj za trte; nekteri tak gnoj zakopljejo 20 do 30 cm globoko v jame okoli trt. Ali bi bilo vseeno dobro, mešanico umetnih gnojil v vinogradu kar čezinčez postresti in jo podkopati? (I. P. v V.)

Odgovor: Korenine trt se daleč naokoli razprostirajo, in važno je, da dobe povsod hrane, kamor pridejo. Lasnate korenine, ki gredo daleč od srčne korenine s svojimi špicami, edine uživajo hrano, zato ni dobro, če se ves gnoj le v bližini trte pokoplje. S tega stališča zagovarjamo gnojenje vinograda čezinčez, ker se tem potom redilne snovi najenakomerneje razdele. Gnojilo je pa dovolj globoko podkopati (20 do 30 cm), da pride v resnici trsnim koreninam v prid, drugače je pognojena le vrhna plast, koder je malo trsnih korenin, in posledica je bujna rast plevela.

Vprašanje 125. Kakšno vrednost imajo kokosove oljne tropine v primeri z lanenimi tropinami in ali jih goved in prasiči radi jedo? (J. K. D.)

Odgovor: Kokosove oljne tropine imajo v sebi 35—40 % sirovih beljakovin in 7—9 % tolišče, torej so lanene tropine mnogo bolj redilne. Navzlic temu so kokosove oljne tropine dražje, ker so kokosovi orehi dragi, ker jih manj dovažajo na trg in se pokladajo kravam, kjer hočejo dobljati dobro in mastno mleko, ki se tudi po primerni ceni plačuje, in se zato izplačuje, če se pokladajo drage kokosove tropine. Kokosove tropine so zelo okusne, vsaka žival jih rada je, prijajo celo konjem, vendar imajo napako, da se kaj rade pokvarijo, kajti njih tolišča hitro postane žarka.

Vprašanje 126. Imam tik okrajne ceste zelo slab hlev, da moram novega narediti, a ljudje mi pravijo, da ga na starem prostoru ne bom smel več narediti, ker mi bo branil okrajni cestni odbor. Drugega prostora pa nimam, oziroma bi me na drugem prostoru nov hlev dvakrat toliko stal. **Ali mi okrajni cestni odbor more braniti graditi na starem prostoru nov hlev, in če mi more braniti, ali sem upravičen zahtevati povračilo za škodo, ki jo bom imel z večjimi stroški, če zgradim hlev na drugem prostoru?** (F. Š. v P.)

Odgovor: Glasom § 6. cestnega policijskega reda na okrajnih cestah se ne sme postaviti nobeno novo poslopje, prezidovanje ali prizidek, noben zid ter nikakšno oplotje bliže kakor 2 m od vnanjega roba občestnega rovišča. Izjeme more dovoliti le v slučajih, ki so oziira vredni, politična oblast in cestni odbor. — Če zidate hlev drugje, nima cestni odbor nikake pravice Vas zato odškodovati.

Vprašanje 127. Kakšno vrednost imajo bučne ali tikvine oljne tropine v primeri s sezamovimi in lanenimi? Ali bi se smele bučne tropine s pridom pokladati goveji živini, kajti v bližini imam tvornico, ki izdeluje bučno olje? (A. R. v S.)

Odgovor: Bučne tropine imajo v sebi 36 % sirovih beljakovin in 22 % tolišče, torej so jako dobro močno krmilo, ki je toliko vredno kakor sezamove ali lanene tropine. Dr. O. Kellner upošteva pri krmilih vrednotno število (polno to število je 100), prebavnost beljakovin v % in škrobno vrednost v kg. Omenjena krmila, med seboj primerjana, so po dr. O. Kellnerju:

	Vrednostno število	Prebavnost beljakovin v %	Škrobna vrednost v kg
Bučne tropine . . .	96	31.4	94
Lanene tropine . . .	97	27.2	71.8
Sezamove tropine . . .	97	34.2	71

Bučne tropine so dobra krma za goved, delajo mastno mleko in so sploh zelo redilne. Na dan jih je pokladati z ozirom na velikost in težo govedi ter z ozirom na drugo krmo po $\frac{1}{2}$ do 2 kg. Seveda morajo biti tropine zdrave, prav nič plesnive in ne žarke.

Vprašanje 128. Imam njive z lahko, peščeno zemljo, kjer vse rastline dobro uspevajo, če je dovolj pognojeno, izvzemši peso. **Ali se da zemlja takoboljšati, morda z umetnimi gnojili, da bo tudi pesa uspevala?** (A. Z. v P.)

Odgovor: Uspevanje pese je závisno od zadostne množine vode, ki je pesa mnogo potrebuje, zato uspeva le na globoki in sveži zemlji, kjer je na razpolaganje dovolj užitnih redilnih snovi. Če je zemlja peščena, plitva in če ob suhem vremenu takoj izgubi potrebno vlago, potem ni primerna za pridelovanje pese in tudi gnojenje z umetnimi gnojili ne bo pomagalo. Na neprimerni zemlji torej pese ni pridelovati, ker bi bili vsi poskusi zaman.

Vprašanje 129. Jaz sem dal konja konjaču ter sem vzela kožo nazaj, in konjač mi je zaračunal 6 K 20 h. Podkev in uzde mi konjač ni vrnil. **Ali je konjačeva zahteva upravičena?** (J. B. v M.)

Odgovor: Konjaču gre, če ni čez pol milje (3793 m) oddaljen, po 2 K za vožnjo, za odiranje in za zakopavanje odraslega konja, torej skupaj 6 K. Če pa mora konjač čez pol milje od svojega doma po mrhovino iti, mu gre za vsake pol milje tja 50 h in nazaj zopet 50 h. To velja v Vašem slučaju, ker ste kožo nazaj zahtevali; če pa koža ostane konjaču, potem pa ne sme nobenega plačila zahtevati. Do podkev pa konjač v nobenem slučaju nima pravice.

Vprašanje 130. Imam lepo kravo, ki je že enkrat storila in se je jeseni večkrat pojala ter je bila zaskočena. Sedaj se krava ne poja več, a se vedno čisti. **Ali je krava lahko breja navzlic temu, da se neprestano čisti?** Kdaj se spozna, če je krava breja, in kako se pozna? (I. M. v K.)

Odgovor: Če se Vaša krava čisti, t. j. da ji navzlic temu teče sluz iz sramnice, da je bila jeseni zaskočena, je bržkone na spolovilih bolna in ima morda kužno vnetje spolovila. V lanski 2. št. „Kmetovalca“ je ta bolezen opisana. Vaša krava bržkone ne bo breja in se morate vsekako obrniti do živinozdravnika, kajti kužna vnetost ne traja le dolgo, ampak je tudi zaradi okuževanja drugim kravam nevarna; zato je zdravljenje prepustiti živinozdravniku. V četrtem ali petem mesecu more izkušen človek dognati, če je krava breja, in sicer če seže v mastnik ter otipa povečan telčnik in mladiča v njem. Druga znamenja niso zanesljiva. Proti koncu je seveda brejost lahko dognati, ker se na levi strani trebuha že čuti živo tele, a takrat velik trebuh že tako kaže brejost.

Vprašanje 131. Na mojem travniku je veliko prostora, kjer so do 8 cm globoko porezali važo (rušo) in kjer sedaj zato več let nič ne rase. **Kaj bi bilo početi, da se prazni prostor na travniku zopet zaledini?** (A. K. v S.)

Odgovor: S porezovanjem ruše se je odvzela rodovitna plast, in sedaj je pri vrhu nerodovitna mrtvica, ki

le počasi postaja rodovitna in se sčasoma zaledini. Mrtvica se z obdelovanjem, t. j. z rahljanjem in z gnojenjem hitreje izpremeni v rodovitno prst. V zemlji so neobhodno potrebne gotove glive, ki delajo zemljo rodovitno, a teh v mrtvici ni. Priporočamo Vam dotične prazne prostore dobro s hlevskim gnojem in s prstjo iz kake rodovitne njive pognojiti ter gnoj podkopati ali podorati, ker na ta način najhitreje pridejo v tla prepotrebne zemeljske glive. Tako obdelan prostor je prvo leto s krompirjem zasaditi in drugo leto ga je z ovsom obsejati in pod njega se vseje mešanica trav in detelj, ki pozneje tvorijo rušo. Zaledinjen prostor je seveda tudi še pozneje gnojiti, kakor travnike sploh, in sicer predvsem z gnojnico in tudi z umetnimi gnojili.

Vprašanje 132. Zajci so mi oglodali sadno drevje približno na 1 m visoko in 2—3 cm na široko. Ali naj drevesa izrujem in z drugimi nadomestim, ali naj rane na drevju, povzročene po zajcih, zdravim in kako to storim? (V. J. v Št. J.)

Odgovor: Zdravljenje po zajcih povzročeni ran na drevju je le tedaj uspešno, če niso prevelike in če ni preveč lubadi okoli debela poškodovane. Kakor hitro je čez tretjino lubadi okoli drevja poškodovane, potem je malo uspeha pričakovati, in čeprav se drevo pri življenju obdrži, vendar hira in ne bo nikoli veliko iz njega. Uspeh zdravljenja je tem boljši, čim manj se rane posuše, zato jih je hitro gladko porezati in zamazati s capilno smolo ali z drevesno mažo iz ilovice, kravjeka in nekaj pepela. Vrhutega je drevo s kako cunjjo okoli ran poviti in povezati, zlasti kadar se rabi drevesna maža. Močno oglodana drevesa je pa najbolje z drugimi nadomestiti.

Vprašanje 133. Veje sosedovega drevja segajo na sosedni svet ter se zato godi škoda in pri pobiranju odpadlega sadja pohedijo otroci vso travo. **Ali se smejo posekati veje sosedovega drevja, ki segajo na tuj svet, in kdo ima pravico zato?** Pritožbe pri županu nič ne izdajo. (F. D. v P.)

Odgovor: Župan nima s tako zadevo nič opraviti. Vsakdo ima pravico posekati veje in korenine tujega drevja, kolikor segajo na njegov svet. Lastnik zemljišča more to delo naročiti komur hoče. § 422. s. d. z. slove: „Vsak zemljiški posestnik more korenine tujega drevesa iz svojega zemljišča izruvati in porezati veje ali jih drugače porabiti, ki vise v njegovem ozračju.“ — Če se porežejo veje, se s tem ne izvrši nikako motenje posesti; pravica do porezanja ne zastara in na drugi strani lastnik drevesa ni zavezan sosedu ščititi pred škodo, ki izvira od čez visečih vej in tudi ni zavezan plačati stroške za odstranjenje vej in korenin.

Vprašanje 134. V naši občini si graščina lasti pravico do lova, in sicer v gozdu in na pašnikih, le na polju ne, dasi imamo gozde in pašnike že razdeljene. **Ali ima graščina pravico do lova po našem svetu in ali po novem lovskem zakonu ta pravica odpade?** (A. K. v S.)

Odgovor: Glasom cesarske naredbe z dne 30. marca 1859 so smele graščine zase pridržati lov za vse čase v tistih gozdih, ki so jih potom odveze dale kmetom, oziroma upravičenim občanom, in če so poprej imele lovske pravice v teh gozdih. Izraz „gozd“ je tukaj umeti v najširšem pomenu in je torej zraven šteti tudi odstopljene pašnike, ki so v najožjil zvezi z gozdi. Če je Vaša graščina odstopila kmetom gozde in pašnike in si je izrecno pridržala pravico do lova, potem ji ta pravica za vse čase ostane, tudi če ste gozde in pašnike razdelili. Če se lov ni izrecno pridržal, če tu ni nikjer zapisano in se ne da dokazati, potem seveda graščina nima te pravice. Če pa ima pravico, ji je pa nihče ne more vzeti, tudi ne s kakim novim zakonom, kvečjemu potom odkupa.

Kaj delajo naše podružnice.

Čč. načelnštva podružnic prosimo, naj bodo tako prijazna ter naj nam pošiljajo kratka poročila o svojem delovanju, saj bo to njim v čast, tovarišicam pa v spodbudo.

Podružnica v Šmartnem pri Kranju.

Naša ravnokar ustanovljena podružnica, ki navzlic majhnemu okolišu šteje že nad 30 udov, in sicer najuglednejših gospodarjev, ima na čelu odbor, ki bo gotovo vse storil, da se doseže podružnični smoter. Odbor je že marsikaj ukrenil v prid umnemu kmetijstvu, kar se je že zvršilo, oziroma se mora kmalu zvršiti, ter hoče pokazati, da podružnica naloga ni delovati sebično, le sebi in svojim udom v prid, temveč v korist vsega njenega okoliša, torej tudi v korist manj premožnim kmečkim trpinom. V nedeljo, 7. t. m. je podružnica priredila v šolskih prostorih v Šmartnu svoj prvi poučni sestanek, kamor so prišli udje in neudje v tako obilnem številu, da je bila šolska soba polna. Na tem sestanku je govoril ravnatelj kmetijske družbe iz Ljubljane g. G. Pirc o gnoju in gnojenju s posebnim ozirom na pomen in porabo umetnih gnojil. Predavatelj je skoraj tri ure ta predmet tako poljudno obravnaval, da si je vsak, ki je bil navzoč, mogel prisvojiti tisto znanje o umetnih gnojilih, ki mu je potrebno, da jih rabí prave, na pravem mestu in v pravem času. Predavatelj je posebej razkladal veliko važnost hlevskega gnoja, ki je in ostane poglavitni gnoj, ter je vsestransko razložil veliki pomen gnojnice, ki jo umen kmetovalec mora do zadnje kaplje zbrati in na svojem zemljišču porabiti. Po predavanju se je vnel živahen razgovor, kterega zaključek je bil ta, da skrbi kmet v prvi vrsti sam za po- višanje svojega blagostanja.

Podružnica na Primskovem pri Kranju.

V nedeljo, 14. t. m. je podružnica sklicala svoje ude zaradi skupnega naročanja umetnih gnojil, in ker se je ob tej priliki priredilo tudi predavanje o pomenu in o porabi umetnih gnojil, je tudi došlo veliko število neudov, vsled česar je bil shod izredno dobro obiskan. Na shodu je predaval o gnoju in gnojenju družbeni ravnatelj g. Gustav Pirc iz Ljubljane na tako poljuden način, da jo pač vsakdo mogel razumeti vsebino govora, ki je bilo navodilo k porabi umetnih gnojil.

Kmetijska podružnica v Zabnici pri Škofji Loki.

V nedeljo, 21. marca se je zbralo v ljudski šoli okrog 40 poslušalcev k predavanju, ki ga je imel g. družbeni ravnatelj Gustav Pirc. — Najprej je govoril o mlekarstvu. Priporočal nam je ustanovitev lastne mlekarne. Z ustanovitvijo mlekarne se osamosvojimo ter si tako lahko v doglednem času izdatno zvišamo dohodke za mleko.

Nato je g. ravnatelj pričel govoriti o umni živinoreji. Opozarjal je v daljšem govoru na razne napake, ki jih delajo živinorejci posebno 1.) pri odbirí govedí, 2.) pri vzreji, 3.) pri času za plemo, 4.) pri oskrbi in 5.) pri krmi. Navzoči so z vidnim zanimanjem poslušali njegove nauke, in upamo, da pri marsikom obrode obilen sad. G. govornik je želel, naj bi se takih predavanj udeleževale tudi gospodinje, ker so tudi one zelo potrebne pouka glede oskrbovanja in drugih opravil pri živinoreji. Zato se nadejamo, da gospodarji k drugemu predavanju pripeljejo tudi svoje gospodinje.

G. ravnatelj nam je dalje priporočal, naj bi razmišljevali o tem, kako bi si bilo mogoče pridobiti skupen pašnik, kamor bi se gonila mlada živina po nekaj ur na dan, ker je to silne važnosti za zdravje in razvijanje mlade govedí. V ta namen bi se lahko dobila tudi izdatna podpora.

Govor je bil tudi o ustanovitvi strojne zadrage. Kmetijski stroji so vsled pomanjkanja delavcev in časa velike

vrednosti za vsakega kmeta. Že dosedaj si je podružnica nabavila precej kmetijskih strojev. Ima namreč 2 mlatilnici, 2 vitla (geplja), trijer, mlin in stiskalnico za sadje, 2 brani, 2 škropilnici za kumare, pumpo za gnojnico in nekaj drugih. Za te stroje ima tudi že shrambo v novem „Gasilnem domu“. Ustanovitev strojne zadrage je torej lehka reč, in pričakujemo, da se kmalu zvrši. Tako nas je predavanje g. ravnatelja poživilo in navdušilo k nadaljnjemu delu za napredek kmetijstva. Izrekamo mu zato iskreno zahvalo ter želimo, da se kmalu zopet vidimo.

Kmetijska podružnica na Gočah.

Kmetijska podružnica na Gočah je imela svoj redni občni zbor dne 19. marca t. l. Za načelnika je bil izvoljen g. Ivan Mislej, posestnik na Gočah, za njegovega namestnika g. Francišek Ferjančič, posestnik na Gočah, za odbornike pa gg. Aleksander Vidrih, posestnik na Gočah, Andrej Vidrih, posestnik na Gočah, Ciril Stemberger, posestnik na Gočah, in Štefan Furlan, posestnik in gostilničar v Mančah. Za pregledovalca računov sta izvoljena gg. Rihard Ferjančič, posestnik in župan na Gočah, in Matija Mohorčič, posestnik na Gočah.

Iz blagajnikovega poročila smo povzeli, da ima podružnica glavnice 155 K 33 h, kar dokazuje, da je pokojni g. načelnik Anton Bezeg, učitelj na Gočah, vzorno gospodaril pri podružnici. To so pokazali gg. odborniki in tudi udje na dan njegovega pogreba; podružnica mu je v znak hvaležnosti poklonila venec v zadnji pozdrav.

Prenovljeni odbor je porok, da se v področju podružnice poživí zanimanje in delovanje v prosep kmetijstva.

Kmetijska podružnica v Novem mestu.

Dne 1. marca se je vršil občni zbor ob dobri udeležbi in s tako živahnostjo, kakor že dolgo ne. Udeležili so se ga najboljši gospodarji iz novomeške okolice, ki so z mnogim zanimanjem sledili razpravam, ki so bile na dnevnem redu. Iz poročila, ki ga je podal načelnik Rohrman o delovanju podružnice, posnamemo naslednje: Podružnica je štela v preteklem letu 185 udov. Odbor je imel pet sej, kjer je obravnaval o tekočih društvenih zadevah. Največ dela je imela podružnica z obdelovanjem podružničnih nasadov in s pri-skrbovanjem gospodarskih potrebščin; pospeševala je pa tudi sicer vse panoge našega kmetijstva, kolikor je bilo v njenih močeh. V subvencionirani trtnici, ki jo vzdržuje že deseto leto, se je pridelalo 158.600 ključev in 23.300 bilf. Udom podružnice se je brezplačno razdelilo 3800 bilf, v trtnico vložilo 77.800 ključev, prodalo pa 19.500 bilf in konzorciju za stratificiranje trt 77.800 ključev. Ta konzorcij je pridelal 41.320 cepljenk in nanovo pocepil 76.200 ključev. Vinstvo je pospeševala kmetijska podružnica tudi stem, da je v zvezi z mestnim županstvom priredila dne 12. novembra vinski semenj, ki je bil izredno dobro obiskan. Vinarske potrebščine, zlasti modro galico, je to leto podružnica sama priskrbela. Oddalo se je vsega skupaj 9550 kg modre galice za 6122 K. Sadjarstvo je pospeševala podružnica z oddajo lepega sadnega drevja, ki ga vzgaja v svoji drevesnici. Podružnica je pridelala lansko leto 588 visokodebelnih jablan. Od teh jih je udom brezplačno oddala 400, prodala pa 188. Razentega je pridelala 8600 divjakov, ki so se deloma porabili za drevesnico, deloma prodali. Sadjarstvo je pospeševala tudi s prireditvijo jubilejne sadne in grozdne razstave, ki je trajala tri dni, od 3. do 5. oktobra, kakor tudi s priredbo sadjarskega tečaja, ki je bil 4. oktobra na Grmu. Sadjarstvo in pridelovanje krme je pospeševala pa tudi s predavanji, ki so se prirejale po raznih krajih Dolenjske. Podružnica je posredovala nakupovanje umetnih gnojil tudi v preteklem letu. Oddalo se je vsega skupaj 138.200 kg (14 vagonov), kar je dalo denarnega prometa okroglo 22.000 K. Računski

zaključek izkazuje K 21.677-10 v dohodkih in K 20.085-08 v stroških, tako da preostaja gotovine K 1592-02. Od konzorcija je pa še terjati K 762—, tako da znaša ves prebitek K 2354-02. Ker znaša razentega zaklad za pospeševanje vinske trgovine K 2540—, premore podružnica denarnega imetja skupaj K 4894-02.

Pri predlogih so se stavili različni nasveti, ki so se po živahni debati skoraj vsi sprejeli. Ti predlogi so: 1.) da se prepove ponarejanje sadnega žganja; 2.) da se ustanove po Dolenjskem postaje za rejo mrjascev in da se priredi letošnja jesen v Novem mestu prasičja razstava; 3.) da se pospešuje po Dolenjskem pridelovanje radiča za prasičjo krmo; 4.) da se prirejajo po deželi kmetijsko-strokovni razgovori; 5.) da posreduje podružnica nakup gumijevih trakov za zeleno cepljenje; 6.) da naj posreduje kmetijska družba prodajo travnega semena; 7.) da se družbena pravila izpremeni v tem zmislu, da pridejo podružnice do primerne pravice glasovanja pri občnih zborih; 8.) da se v „Kmetovalcu“ sprejemajo odgovori na vprašanja tudi od strani čitateljev. V razgovor je prišla tudi zavarovalnica za govejo živino, ustanovitev kletarske zadruge v Ljubljani in vinske pokašnje v Pragi.

Kmetijske novice.

Oddaja plemenskih bikov. Deželni odbor je sklenil, da plača polovico cene za nakup plemenskih bikov, ki si jih nabavijo zadruga. Če se ne zgodi zadostno število zadrug, se oddajo biki tudi zasebnikom, toda proti plačilu dveh tretjin nakupne cene. Vsaka zadruga lahko pošlje po enega svojih udov v komisijo, ki pojde bike nakupovat. Potne stroške za dotičnega uda zadruga plača dežela. Komisiji se lahko pridružijo tudi drugi zasebniki, a ti morajo potne stroške sami plačati. Prošnje naj se vložijo na deželni odbor kolikor mogoče kmalu, ker se nakup bikov izvrši najbrž že prvi teden po Veliki noči.

Vinsko razstavo in vinski semenj v zvezi z vinsko pokašnjo in s premovanjem vin priredi kmetijska podružnica v Novem mestu dne 17., 18. in 19. aprila. Namen tej prireditvi je, pokazati, kako dobra vina se dobivajo na Dolenjskem, in privabiti gostilničarje in vinske trgovce k pokašnji in k nakupu dolenjskega vina. V zvezi z razstavo se priredi premovanje vin, da se na ta način poveča zanimanje pri vinogradnikih kakor tudi pri vinskih kupcih. Za najboljša vina je določenih več premij, in sicer za rdeča in bela vina posebej. Za vinsko kupčijo in pokašnjo je razstava odprta na Belo nedeljo, dne 18. aprila, in v pondeljek, 19. aprila. Vinske razstave in vinskega semnja se lahko udeležijo le dolenjski vinogradniki. Vsak, kdor se želi udeležiti razstave, se mora prigrasiti pri kmetijski podružnici novomeški do 10. aprila t. l. in mora povedati, koliko vrst vina želi razstaviti, iz katere vinske gorice in koliko ga ima od te in one vrste naprodaj. Vino je razstaviti v vinskih steklenicah (botelkah), in sicer belo vino v visokih, rdeče vino in črnino v nizkih steklenicah, ki naj drže po $\frac{3}{4}$ litra. Potrebne steklenice priskrbi, če treba, kmetijska podružnica. Vsak vinogradnik mora od vsake vrste vina poslati vsaj 3 steklenice. Ena je namenjena za razsojevalno komisijo, drugi dve pa za pokašnjo. Vinski kupci dobijo posebne izkaznice, ki jim dovoljujejo prosto pokašnjo, sicer se bodo pa razstavljena vina pokašala proti plačilu z znamkami. Dohodek za pokašnjo se porabi za pokritje režijskih stroškov. Vabimo vse dolenjske vinogradnike in vinske kupce, da se v obilnem številu udeležijo vinske razstave in vinskega semnja v Novem mestu, ki naj pomaga k nadaljnjemu razvoju naše vinske kupčije in našega kletarstva. Za odbor kmetijske podružnice v Novem mestu: V. Rohrman.

Družbene vesti.

* P. n. gg. družbene ude nujno prosimo, da vse gospodarske potrebščine, zlasti semena, pravočasno naročajo ter se pri naročitih ozirajo na objave v „Kmetovalcu“. Družba oddaja le tiste predmete, ki jih objavlja, zato prosimo, naj nas naročniki ne nadlegujejo s povpraševanjem po predmetih, ki jih ni v zalogi. Vsak naročnik naj natančno naznani svoj dom, pošto, oziroma železniško postajo.

* Gg. družbenim udom naznanjamo, da se družba strogo drži načela, vse gospodarske potrebščine oddajati le proti takojšnjemu plačilu, oziroma proti povzetju.

* Modro galico za škropljenje trt proti peronospori ima kmetijska družba tudi to leto v zalogi, in sicer ne smetno ameriško ali angleško blago v težkih sodih, temveč najčistejšo galico iz slavnoznane tvornice v Ustju na Češkem. Cena galici je 56 K za 100 kg v Ljubljani. Oddaja se v vrečah po 100 in po 50 kg. Podružnice, ki galico skupno naroče, jo dobe voznine prosto, a le do zadnje železniške postaje, dočim morajo posamezni naročniki voznino sami trpeti; zato nujno priporočamo, naj vsakdo galico naroči potom podružnice. Podružnice naj gredo tistim vinščakom, ki zaradi revščine ne morejo biti udje družbe, na roke ter naj jim dajo galico za isto ceno kakor udom. Kdor pa udnino lahko utrpi, naj galice ne dobi, če ne pristopi k družbi. Pri tej priliki družba javlja, da je naročeno modro galico družbi, oziroma podružnicam takoj plačati. Slednje morajo izkupilo takoj poslati družbi, ker je družba modro galico kupila proti gotovemu plačilu ter mora za 20 kupljenih vagonov nad 100.000 K založiti. Naročila, ki jih družba ne plača takoj, so dražja, ker teko zamudne obresti. Te izgube pa družba ne more trpeti.

* Modra galica in žveplo se bosta oddajala koncem aprila, oziroma začetkom majnika. Opozarjamo pa vinščake, da pride letos na trg silno veliko ameriške in angleške modre galice, ki je cenejša, a zato ni čista, je trtam lahko škodljiva in je navadno v velikih težkih sodih, ki voznino zelo podražijo, ter je vrhutega smetna, da končno v sodu ostane veliko neporabnega blaga. Naša družba ima letos le omejeno množino modre galice kupljene, ker ve, da se bo marsikdo dal zapeljati po cenejši ameriški galici, zato prosimo, naj se nam naročila kmalu pošljejo.

* Zmleto žveplo proti plesni na trtah ima družba v zalogi le v najfinjši kakovosti in je vsled tega nekoliko dražje, se ga zato $\frac{1}{4}$ manj porabi in je jačje v svojem učinku. To „ventilirano“ žvepleno moko oddaja družba po 18 K 100 kg, in sicer v vrečah po 50 kg.

* Semenski oves, in sicer Milnerjevega, ima družba še nekaj v zalogi in ga oddaja po 27 K 100 kg v poljubni množini z vrečo vred. Ta oves je iz Češkega ter je lep, težko semensko blago, ki je skrbno očiščeno. Letos bo veliko povpraševanje po semenskem ovsu, ker bo bržkone treba veliko ozimine podirati, zato svetujemo udom, naj naročila nemudoma prijavijo, drugače se jim lahko pripeti, da ob času sestve ne bo več zaloge.

* Semenski krompir, ki ga je družba imela v zalogi, je ves pošel in se ne sprejemajo več naročila nanj.

* Promet na železnici je silno oviran in je n. p. ljubljanski kolodvor čisto zatlačen z obloženimi vagoni, zato ni družba kriva, če odpošiljanje naročenega blaga ni povsem točno. Vsled zametov in snežnih plazov na bohinjski železnici gre ves promet po južni železnici, ki je zato preveč obremenjena. K temu pride še običajni večji spomladanski promet sploh in prevažanje vojakov ter vojnega blaga. Prosimo torej potrpljenja!

Svarilo! Letos je v prometu silno veliko ameriškega deteljnega semena, zato svarimo pred nakupovanjem, kajti ameriška detelja pri nas slabo uspe a, daje izdatno slabšo košnjo in ima kosmato listje, ki se narodo suši. Naša družba ima zajamčeno pristno domače blago v zalogi, zato naj kmetovalci povsodi zahtevajo samo deteljno seme, ki je preiskano od preskušališč in so vreče plombirane. Preskušališča potrjuje samo domače seme in ne plombirajo ameriškega ali z njim pomešanega deteljnega semena.

* **Vreče kupujemo!** C. kr. kmetijska družba kupi popolnoma dobre, cele ali vsaj dobro zakrpane vreče od Tomasove žindre in od kalijske soli ter od kajnita po 40 h kos, in sicer oddane v družbeno pisarno, torej voznine proste. Kdor take vreče pošlje, mora sam voznino plačati: vreče se pregledajo in se plačajo samo cele ali dobro zakrpane. Vreče od žindre je na vsak način površno izprati in suhe poslati.

* **Plemenske prasiče** velike bele angleške pasme bo družba oddajala spomladi pod pogoji, ki so označeni v razglasu med uradnimi vestmi te številke.

* **Deteljno seme** zajamčeno predenice čisto in potrjeno od kmetijsko-kemljskega preskušališča v Ljubljani, oddaja družba svojim udom z zavojem vred, in sicer seme domače štajerske ali črne detelje po 1 K 85 h, in seme lucerne ali nemške detelje po 1 K 80 h kilogram.

* **Seme krmne pese** dobivajo udje pri družbi po 90 h kilogram z zavojem vred, in sicer rdečo in rumeno mamutovko ter rumeno ekendorfovko.

* **Glede oddaje semen** objavljamo, da veljajo gori označene cene z zavojem vred in s stroški za vozni list le pri naročilih nad 5 kg. Pri naročilih do 5 kg se posebej zaračunata zavoj in vozni list.

* **Dušičnato umetno gnojilo, in sicer amonijev sulfat**, bo družba imela odslej v zalogi. Cena temu gnojilu bo 31 K za 100 kg. — To gnojilo je važno za gnojenje na njivah žitu, krompirju itd., in sicer v zvezi s superfosfatom in s kalijsko soljo. Poraba amonijevega sulfata v vinogradih je zlasti važna in zato posebno priporočena. Opozarjamo na spis „Gnojenje z dušikom“ v 1. št., na spis „Dušičnata umetna gnojila“ v 2. številki, na spisa „Gnojenje travnikov z umetnimi gnojili spomladi“ ter „Mešana gnojila in gnojenje vinogradov z umetnimi gnojili“ v 3. št. in na spis „Gnojenje krompirju, zlasti z umetnimi gnojili, s posebnim ozirom na amonijev sulfat“ v tej številki letošnjega „Kmetovalca“.

* **Umetna gnojila** ima c. kr. kmetijska družba naslednja v zalogi:

Tomasovo žindro po po 7-60 K 18 odstotno, za 100 kg. Te cene veljajo za nadrobno oddajo v družbenem skladišču. Pri naročitvah v celih vagonih se odračunajo skladiščni stroški in se torej dovoli znaten popust. V zalogi ima družba le 18odstotno Tomasovo žindro.

Rudninski superfosfat s 14 % v vodi raztopne fosforove kisline po 8 K 100 kg z vrečo vred. Pri naročilih v celih vagonih znaten popust. Svarimo pred nakupom superfosfata, ki je zaznamovan kot 12-14 odstoten, če ni primerno cenejši, kajti tak superfosfat je resnično le 12-odstoten in sme v razmerju z gorenje ceno le 6-86 K veljati.

Kostni superfosfat po 11 K 100 kg.

Kajnit po 5 K 80 h 100 kg.

Kalijsko sol po 12 K 60 h 100 kg. To gnojilo se oddaja tudi v vrečah po 50 kg za 6 K 50 h, ker tvornica za množine po 50 kg zaračuna 20 h za vrečo. Kdor gnoji travnike s Tomasovo žindro ali z rudninskim superfosfatom, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kalijsko soljo ali s kajnitom. Mi odločno priporočamo kalijsko sol, ki ima v sebi 40 % kalija in stane 12 K 60 h, dočim ima kajnit le 12 — 13 % kalija ter stane 5 K 80 h. Namesto 300 kg kajnita se vzame

le 100 kg kalijske soli, a ima še več kalija in se vrhutega še pribrani 4 K 80 h.

Kostno moko po 10 K 100 kg z vrečo vred.

Čilski soliter po 35 K 100 kg.

Amonijev sulfat po 31 K 100 kg.

* **Živinsko sol** priskrbuje družba vsem tistim, ki ne morejo osebno v Ljubljano ali ki je v svoji bližini ne morejo kpniti, po 6 K 90 h 100 kg ali pa 3 K 60 h 50 kg. Živinska sol se oddaja le v vrečah po 50 kg. Le tista naročila na živinsko sol se zvršnjejo, ki se zanja denar naprej pošlje. V navedeni ceni so vštet izdatki za vozni list in stroški ob sprejemu denarja, ki se morajo plačevati v Ljubljani.

* **Močna krmila**, in sicer lanene in sezamove tropine, ima družba vedno v zalogi ter jih oddaja prve po 19 K in druge po 17 K 50 h. Tropine se oddajajo le v vrečah po 50 kg.

* **Oljnih tropin**, bodisi lanenih ali sezamovih, dobiva družba na teden komaj po en vagon iz tvornice, ker imajo nekatere tvornice vso zalogo razprodano, druge pa zaradi pomanjkanja vode ne morejo delati. To je vzrok, da naročnikom ne moremo točno postreči. Lanenih tropin bržkone pred sredo meseca aprila sploh ne bo dobili. Za silo ima sedaj družba v zalogi srednje svetle sezamove tropine, ki jih oddajajo po 16 K 50 h 100 kg, in sicer v vrečah.

* **Klajno apno** oddaja družba v izvornih vrečah, težkih 50 kg, po 22 h kg. V manjših množinah, nad 20 kg, po 24 h, v množinah pod 20 kg pa po 26 h kg. Za manjše pošiljatve na zunan se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 30 h za zavoj, vozni list itd. — Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. — Opozarjamo, da je klajno apno potreben dodatek h krmu, koder krmila nimajo v sebi dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da klajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi redilnimi štopami za živino.

* **Za živinorejce** ima družba v zalogi požiralnikove cevi po 12 K in trokarje po 5 K. Oboje služi, da se napenjanje govedu hitro in zanesljivo odstrani. — V zalogi ima družba tudi mlečne cevi komad po 80 h. Mlečne cevi se rabijo za odtok mleka, kadar kravo vime tako boli, da je ni mogoče molsti. — Napajalnike za teleta iz pocinjeno ploščevine oddaja družba po 10 K.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 1. marca 1909.

(Dalje.)

Za nove ude so se zglasili in so bili sprejeti gg.:

Zupan Iv, posestnik v Volčjih njivah; Zore Anton, posestnik v Stanu; Zajec Francišek, posestnik v Veliki Račni; Stare Ivan, posest in gostiln. v Koprivniku; Šest Franciška, posestnica v Stari Fužini; Cvetek Josip, posestnik v Studoru; Pirman Ivan, posestnik v Pirmanih; Rutar Francišek, posestnik v Lešnjakih; Rutar Josip, posestnik v Zabribu; Ogriz Tomaž, p. d. Drajar, posestnik v Podgori; Kotnik Francišek, p. d. Španžev, posestnik na Selih; Jamnik Martin, posestnik v Zagorju ob Šavi; Rožič, Ivan posestnik v Ljubnem; Barič Jure, posestnik v Sred. Radencih; Tičar Anton, posestnik v Vasci; Kern Ivan, posestnik v Praprotni Polici; Sluga Josip, posestnik v Gradu; Šter Miha, posestnik in kovač v Cerkljah; Mali Janez, posestnik in cerkovnik v Smartnem; Grošelj Francišek, posestnik v Šebreljah; Okoren Anton, posestnik v Prekorjah; Štular Ivan, posestnik v Spod. Besnici; Kregar Jakob, posestnik v Vižmarjih; Gutnik Čila, posestnica v Št. Vidu; Arhar Francišek, posestnik v Dravljah; Lipovšek Janez, posestnik v Vel. Ravanu; Balant Anton, posestnik v Spod. Idriji; Mavri Francišek, mlekár v Vodicah; Sovinec Anton, posestnik v Hohovci; Golobč Marko, posestnik v Krašnjem vrhu; Petrič Marko, posestnik v Bojanji vasi; Dolar Josip, posestnik v Draščih; Cemič Matija, posestnik v Dolgi Raki; Vizlar Matevž, posestnik v Raki; Češnovar

Francišek, posestnik in trgovec v Raki; Dornik Francišek, posestnik v Zapricah; Kovač Anton, posestnik na Paki; Baraga Josip, posestnik v Zavrhu; Suša Anton, posestnik v Suhorju; Krasnik Matija, p. d. Blatnik, posestnik v St. Janžu; Brabenec Ivan, župnik v St. Tomažu; Pogorelec Ivan, posestnik v Planini pri Rakeku; Jerala Tomaž, praktikant v Stari Loki; Šolar Janez, posestnik v Sr. Dobravi; Žagar Ivan, učitelj v Sr. Dobravi; Babnik Karol, posestnik in gostilničar v Ljubljani; Jeklar Josip, trgovec v Ribnem; Kotar Ivan, posestnik v Čepļjah; Sonjok Simon, p. d. Zvonik, posestnik v St. Danijelu; Figar Josip, posestnik v Šmartnem; Črnič Josip, posestnik in trgovec v Ljubljani; Lipovec Josip, posestnik v Želimljah; Lunder Anton, posestnik in gostilničar v Vel. Slivici; Kajin Jožef, posestnik v Podklancu; Ostronih Jožef, posestnik v Goleku; Bajnik Josip, posestnik v Čurilih; Pirih Francišek, posestnik na Mlaki; Delakorda Francišek, posestnik v St. Janžu; Rogelj Andrej, posestnik v Žabljah; Senica Ivan, posestnik v Obrhu; Lavrič Ivan, posestnik v Gor. Polju; Pavlin Josip, posestnik in trgovec v Ljubljani; Pogačar Ivan, posestnik v Studenčicah; Ravnikar Urban, posestnik v Hlebcah; Hlebčar Matevž, posest. v Žvirčah; Rejec Anton, posestnik v Kremenu; Sitar Anton, posestnik v Stari gori; Nemanič Josip, posestnik v Vidošičih; Belcijan Ivan, mlekar v Dolškem; Mulej Jernej, posestnik v Vrbi; Dolenc Jernej, posestnik v Gorenji vasi; Bogolin Anton, posestnik v Gor. Skopicah; Tršelič Jožef, posestnik v Gor. Skopicah; Račečič Jožef, posestnik v Dol. Skopicah; Velkavrh Francišek, posestnik in trgovec na Brezovici; Pečjak Josip, posestnik v Dolenjem Polju; Koser Francišek, c. kr. poštar v Juršincih; Ceglar Ignacij, posestnik v Ripljah.

(Dalje prihodnjic.)

Vabilo

na

občni zbor samostojnega konjerejskega odseka

c. kr. kmetijske družbe kranjske,

ki bo

dne 5. aprila 1909. ob pol 11 dopoldne v prostorih c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo o delovanju leta 1908.
2. Poročilo o blagajniškem stanju.
3. Posvetovanje o proračunu za l. 1909.
4. Volitev treh odbornikov na mesto po pravilih odstopivših odbornikov.
5. Posvetovanje o stavljenih predlogih.

Ljubljana, 18. marca 1909.

Načelnik konjerejskega odseka:

Franc Povše m. p.

Vabilo

k občnemu zboru kmetijske podružnice za Selško dolino, ki bo v nedeljo, 4. aprila 1909 ob 3 popoldne v šolskem poslopju v Selcih.

SPORED:

1. Nagovor načelnika.
2. Poročilo tajnika in predložitev računov za l. 1908.
3. Razni nasveti.
4. Naročanje umetnih grozil in semen za spomladansko setev.
5. Kmetijsko poučno predavanje ravnatelja c. kr. kmetijske družbe g. Gustava Pirca iz Ljubljane.

Kmet. podružnica za Selško dolino v Selcih.

Francišek Košmel, načelnik,

Vabilo

k rednemu občnemu zboru kmetijske podružnice v Sodražici dne 28. marca 1909 ob 3 popoldne v občinski pisarni.

SPORED:

1. Poročilo tajnikovo.
2. Poročilo blagajnikovo.
3. Razdelitev semenskega krompirja.

Založba c. kr. kmetijske družbe kranjske.

4. Določitev sadnih vrst za spomladno cepljenje l. 1909. na podružničnem vrtu.

5. Medsebojen razgovor o starostnem zavarovanju.

6. Raznoterosti.

Vstop je dovoljen vsakomur.

Če bi ob določeni uri zbor ne bil sklepčen, se bo pol ure pozneje vršilo zborovanje pri vsaki udeležbi.

Odbor kmetijske podružnice v Sodražici,

dne 19. marca 1909.

Karol Pakiž, t. č. načelnik.

Razglas

o oddaji plemenskih prasičkov jorkširske (velike bele angleške) pasme.

Podpisani odbor bo oddajal, kakor doslej, plemenske mladice jorkširskega prasičjega plemena pod nastopnimi pogoji:

1. Prasički se oddajajo po 10 in tudi več tednov stari, in sicer kakršne starosti se dobe.

2. Cene prasičkom so za polovico nižje kakor jih plačuje družba.

3. Oddajajo se ali sami mrjaščeki ali pa svinjica z mrjaščekom vred.

4. Kdor prasiče dobi, se mora pismeno zavezati:

- a) da jih obdrži za pleme, dokler bodo sposobni;
- b) da naznani odboru, kadar jih neha imeti za pleme;
- c) da bo pripuščal mrjasca tudi svinjam drugih gospodarjev.

Došle prošnje bo odbor reševal povrsti, kakor bodo dohajale, in sicer vselej takrat, kadar dobi takih plemenskih prasičkov, ki pa seveda niso vedno v zadostnem številu na razpolaganje.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 28. aprila 1909.

Listnica uredništva.

K. J. v R. Pravil zadruga ni dati v potrditev politični oblasti, temveč je zadruga na podlagi pravično sestavljenih pravil dati vpisati v zadrugi register pri deželnem sodišču, oziroma pri Vas pri okrožnem sodišču.

M. G. v V. Če sosed nalaga gnoj ob zid Vaše hiše in Vam dela škodo, ker priteka gnojnica v Vašo hišo, mu morete to zabraniti sodnijskim potom. Tako ravnanje je pa tudi z zdravstvenega stališča nedopustno, zato ga lahko tudi političkim potom prisilite, da gnoj odstrani in odtok gnojnice zavaruje. Zahtevajte od županstva, da sosedu prepove tako ravnanje, in če bo Vaša zahteva neuspešna, pa se obrnite na okrajno glavarstvo.

J. B. v M. Plačano delo z bencinovo lokomobilo je obrt, ki jo je priglasiti pri obrtni gosposki. V obrtne namene dobite bencin davka prost.

I. L. v B. Vi morete od soseda zahtevati, da poseka, ali pa sami lahko posekate le tiste drevesne veje, ki segajo na Vaš svet. Če pa drevje s svojimi vejami ne sega na Vaš svet in Vam je nadležna le njegova senca, pa ne morete nič proti sosedu ukreniti.

I. T. v S. Občinskih davščin in tudi tlake za občinska javna dela ni razdeliti po hišnih številih, temveč razmerno po neposrednem davku. — Po gozdnem zakonu se smejo pridelki iz gozda spravljati tudi po tujem svetu; seveda je narejeno škodo povrniti. Če pa pot odnekad obstoji, potem graščina tega pota ne sme zapreti. Najbolje bo, če se obrnete za pomoč na okrajnega agrarskega komisarja v Ljubljano, ki zadevo brez vseh stroškov uredi, ker zadeve spadajo v njegov delekrog, v kolikor so v zvezi z ekvivalentnimi gozli, kakor so Vaši.

F. Ž. v R. Stroški za popravo cerkve in župnijskih poslopj se morajo določiti in razdeliti med župljane le na podlagi izvršene konkurenčne obravnave. Vsakdo je dolžan plačati te stroške, a le za župnijo, kamor spada, nikakor pa nima Vaše županstvo pravice terjati od koga stroške za dve župniji, če spadajo občani v dve župniji. Obrnite se za pojasnilo in svet na okrajno glavarstvo.

Tisk J. Blasnika naslednikov v Ljubljani.